

Vergaderjaar 1993–1994

23 464

Wijziging van de Wet op de rechtsbijstand en enkele andere wetten

Nr. 9

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 16 maart 1994

Het gewijzigd voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

1

Artikel I, onderdeel C, wordt als volgt gewijzigd:

- a. In de aanhef van het tweede lid wordt «de toevoeging» vervangen door: rechtsbijstand;
- b. Het derde lid vervalt.

2

Artikel I, onderdeel D, wordt als volgt gewijzigd:

Onderdeel b komt te luiden:

b. Het tweede lid wordt vernummerd tot het eerste lid en komt te luiden:

1. Aan personen die zich krachtens het Wetboek van Strafrecht of het Wetboek van Strafvordering door een raadsman kunnen doen bijstaan, kan het bureau een advocaat toevoegen;

d. Toegevoegd wordt een vierde lid, dat komt te luiden:

4. Het bureau is bevoegd geen eigen bijdrage op te leggen bij de toevoeging van een raadsman aan hen die zich anders dan als verdachte of veroordeelde krachtens het Wetboek van Strafrecht of Wetboek van Strafvordering laten bijstaan.

3

Artikel I, onderdeel E, wordt als volgt gewijzigd:

- a. Het opschrift van hoofdstuk VII komt als volgt te luiden:

HOOFDSTUK VII. BEZWAAR EN BEROEP

b. Voor de bestaande tekst wordt de letter b. geplaatst.

4

Artikel III wordt als volgt gewijzigd:

Het Wetboek van Strafrecht wordt als volgt gewijzigd:

A

In het vierde lid van artikel 13b wordt de derde volzin vervangen door:
Indien hij geen raadsman heeft, geeft de voorzitter op verzoek van de veroordeelde een last tot toevoeging van een raadsman aan het bureau rechtsbijstandvoorziening.

B

De eerste volzin van artikel 15b, derde lid, komt als volgt te luiden:
Indien niet blijkt dat de veroordeelde een raadsman heeft, geeft de voorzitter op verzoek van de veroordeelde aan het bureau rechtsbijstandvoorziening last tot toevoeging van een raadsman.

Artikel VI komt te luiden:

De Uitleveringswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 24, derde lid, komt als volgt te luiden:

Indien niet blijkt dat de opgeëiste persoon reeds een raadsman heeft, geeft de voorzitter aan het bureau rechtsbijstandvoorziening last tot toevoeging van een raadsman.

B

Artikel 55, tweede lid, eerste volzin, komt te luiden:

Indien en persoon overeenkomstig deze wet van zijn vrijheid wordt beroofd – anders dan uit kracht van een bevel tot aanhouding of voorlopige aanhouding, dan wel tot in verzekeringstelling of tot verlenging van de termijn daarvan – geeft de voorzitter van de rechtbank in het arrondissement waarin hij zich bevindt een last tot toevoeging aan het bureau rechtsbijstandvoorziening.

Toelichting

ad 1

De wijziging opgenomen onder 1a is bedoeld om duidelijk te maken dat ook de rechtsbijstand die wordt verleend op basis van artikel 22, eerste lid, van de Wet bijzondere opmerkingen in psychiatrische ziekenhuizen aan degene ten aanzien van door de burgemeester een inbewaringstelling is bevolen, kosteloos is. Deze rechtsbijstand geschiedt op grond van het spoedeisende karakter met behulp van een piketregeling en niet op basis van een last tot toevoeging.

Het voorstel tot schrapping van het derde lid, opgenomen onder 1b, heeft tot doel het ontstaan van verwarring te voorkomen. Het derde lid is aanvankelijk opgenomen teneinde tegen te gaan dat in strafzaken andere rechtsbijstandverleners dan advocaten worden toegevoegd.

Dit betekent niet dat ook in aan strafzaken verwante zaken, zoals bedoeld in bijlage B van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 1994, alleen een advocaat kan worden toegevoegd. Bovendien wekt de bepaling de indruk dat de advisering in strafzaken niet langer deel zou kunnen uitmaken van de spreekuurvoorziening van de bureaus. Tegen deze achtergrond achten wij het niet noodzakelijk, naast de bepaling van artikel 37 Wetboek van Strafvordering, in de Wet op de rechtsbijstand te stipuleren dat alleen advocaten voor het voeren van procedures in strafzaken in aanmerking komen.

ad 2

Naar aanleiding van de discussie bij gelegenheid van de plenaire behandeling in de Tweede Kamer op 24 februari 1994 van het voorstel tot wijziging van de artikelen 71 en 245 van het Wetboek van Strafrecht en artikel 310 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek (verjarings- en klachttermijn zedendelicten), nr. 22 889, hebben wij ons beraden. Aan de orde is de vraag of bijzondere wettelijke voorzieningen moeten worden getroffen ten behoeve van het verlenen van kosteloze rechtsbijstand aan slachtoffers van misdrijven.

In de Wet op de rechtsbijstand (Stb. 1993, 775) is in artikel 44 als algemeen uitgangspunt genomen dat aan personen die zich krachtens het Wetboek van Strafrecht of het Wetboek van Strafvordering door een advocaat kunnen doen bijstaan, het bureau rechtsbijstandvoorziening een advocaat kan toevoegen. Bovendien geldt ook dat de eigen bijdrage niet verschuldigd is voor de rechtzoekende wiens inkomen niet meer bedraagt dan genoemd in artikel 35, derde lid, onder a, van deze wet.

Met het onderhavige wetsvoorstel is beoogd de mogelijkheid te openen voor het opleggen van een eigen bijdrage aan verdachten of veroordeelden, die niet rechtens van hun vrijheid zijn beroofd. Daarmee wordt afstand genomen van het eerder ingenomen algemene standpunt dat rechtsbijstand in strafzaken kosteloos diende te zijn.

Daarna is de vraag gerezen of dit wetsvoorstel wijziging brengt in de positie van anderen dan de verdachte die bij het onderzoek in strafzaken kunnen worden betrokken: zoals het slachtoffer, de getuige, de beslagene, de belanghebbende krachtens artikel 12 Sv. Ten aanzien van het slachtoffer dat zich als benadeelde partij in het strafproces heeft gevoegd is in artikel 337 jo. 592a Sv. reeds een voorziening getroffen. In deze bepaling wordt aan de rechter de bevoegdheid toegekend de verdachte in de door het slachtoffer gemaakte kosten te veroordelen, waarbij hij met de kosten van bijstand, voor zover deze niet onnodig zijn gemaakt, volledig rekening zal moeten houden (kamerstukken TK 1991-1992, 21 345, nr. 9, blz. 8).

Wij hebben er evenwel begrip voor dat het beter is als het slachtoffer zich bij de aanvang van de procedure reeds verzekerd weet van de mogelijkheid van kosteloze rechtsbijstand, ongeacht de uitkomst van de procedure. Het bureau rechtsbijstandvoorziening is het meest geschikt het belang van een dergelijke toevoeging te beoordelen.

Hoewel in de rede ligt dat voor het afleggen van een getuigenverklaring in het algemeen geen rechtsbijstand benodigd is, moet worden aangenomen dat vooral na de inwerkingtreding van de Wet op de getuigenbescherming (Stb. 1993, 603), de bedreigde getuige die volgens de nieuwe procedure van artt., 226a-f wordt gehoord er terdege belang bij kan hebben dat zijn specifieke belangen door een raadsman worden behartigd.

Het gaat ons evenwel te ver om in alle gevallen van rechtsbijstand aan anderen dan de verdachte en de veroordeelde af te zien van het opleggen van een eigen bijdrage. Degene die reeds enkele malen is veroordeeld terzake van heling en wil opponeren tegen inbeslagneming van bij hem aangetroffen goederen die achteraf niet aantoonbaar van diefstal

afkomstig blijken te zijn heeft het justitieel optreden in zekere mate aan zichzelf te wijten. Datzelfde geldt b.v. ook de getuige die in het onderzoek tegen zijn medeverdachte wordt opgeroepen en beide partijen in een slepende burenruzie waarbij de ene als verdachte en de ander als getuige ter terechtzitting moet verschijnen.

Wij stellen daarom voor om door het bureau te laten beoordelen of het opleggen van een eigen bijdrage bij de gevraagde toevoeging aangewezen is of achterwege kan blijven.

ad 3

Bij de eerdere nota van wijziging is een nieuw artikel 46 voorgesteld. In verband hiermee dient het opschrift van hoofdstuk VII «administratief beroep» vervangen te worden door «beroep».

ad 4

In artikel 13b, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht moest nog een redactionele aanpassing plaats vinden aan het systeem van de Wet op de rechtsbijstand volgens welk de last tot toevoeging gericht dient te worden aan het bureau rechtsbijstandvoorziening.

ad 5

Het betreft hier eveneens een redactionele aanpassing als bedoeld in het vorige onderdeel.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin